

Lijnden, natte verveners werden droge verveners.

Maar werd het lelijke eendje ook die mooie zwaan?

Joop Baars, vrijdag 9 november, Cruquius Museum

Turf - Hoogveenturf

- Prima brandstof voor ovens, brouwerijen en distilleerderijen

- Steeds meer vraag door bevolkingsgroei en opkomende nijverheid

- Ontstaan onder invloed van regenwater
- Kwam in het westen niet zo veel voor
- Niet zwavelrijk, stonk dus minder
- Bevatte geen stammen en stronken, maar vooral veenmos.
- Had een hoge verbrandingswaarde
- Weinig asdeeltjes

Droge vervening

Lijnden, natte verveners werden droge verveners – Joop Baars, 9 november.

Turf - Laagveenturf

- Prima brandstof voor ovens, brouwerijen en distilleerderijen

- Steeds meer vraag door bevolkingsgroei en opkomende nijverheid

- Ontstaan onder invloed van grondwater
- In Holland veel aanwezig
- Geen vervoer nodig
- Kleinschalig, er woonden nog maar weinig mensen
- Men stak de veenlaag tot het grondwater toe af
- Er ontstonden natte moerasgebieden, waar dus geen turf meer te halen viel
- Niet overal kon je ontwateren door het aanleggen van slootjes

Natte vervening

- ❑ Vanaf 1530 werd de baggerbeugel gebruikt (vanuit Engeland)
- ❑ Veentrekken of slagturven zorgde ervoor, dat er trekaten van 3 meter en dieper ontstonden
- ❑ Op smalle stroken werd de bagger uitgespreid: droogakkers.
- ❑ De verveners moesten met klompen (waarop plankjes waren aangebracht) de natte massa gelijk maken en enigszins inpersen
- ❑ Na het drogen werd met een soort grote hark een aftekening gemaakt, waarna men de turven losstak

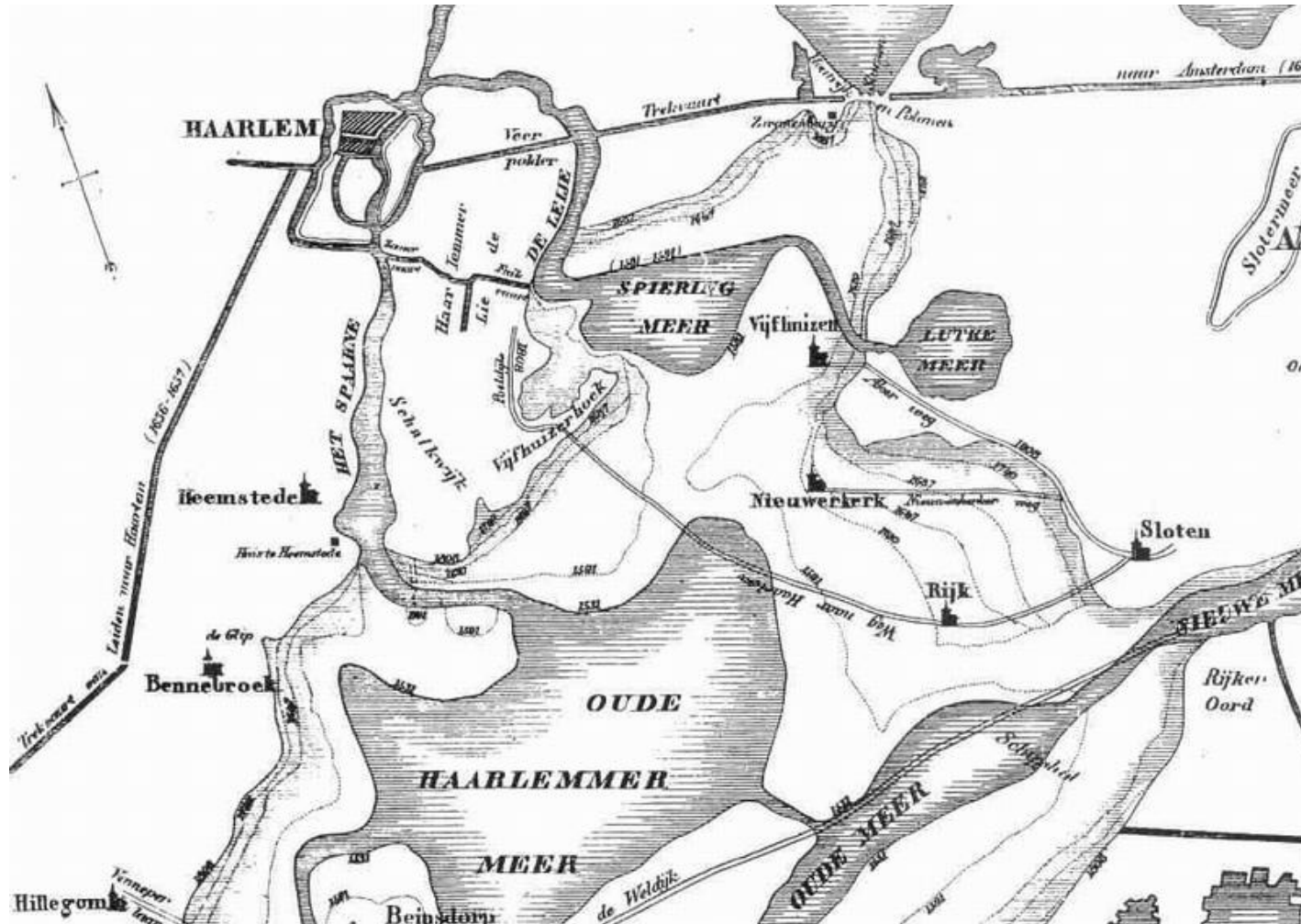
Natte vervening

- ☐ Daarna drogen en opstapelen
- ☐ Men kon veel veen gebruiken
- ☐ Bij het afgeven van een concessie stelde men aanvankelijk weinig eisen.
- ☐ Men vernielde wel het landschap
- ☐ Men turfde zelfs de legakkers weg
- ☐ De veenplas werd steeds groter, er kon golfslag ontstaan
- ☐ Latere tijden moest men bij een concessie het gebied na vervening droogmaken

Gevolgen natte vervening

Zo kon het Haarlemmermeer zich verenigen met het Leidsemeer en het Spieringmeer

Lijnden, natte verveners werden droge verveners – Joop Baars, 9 november.

Veen bij Lijnden

1615

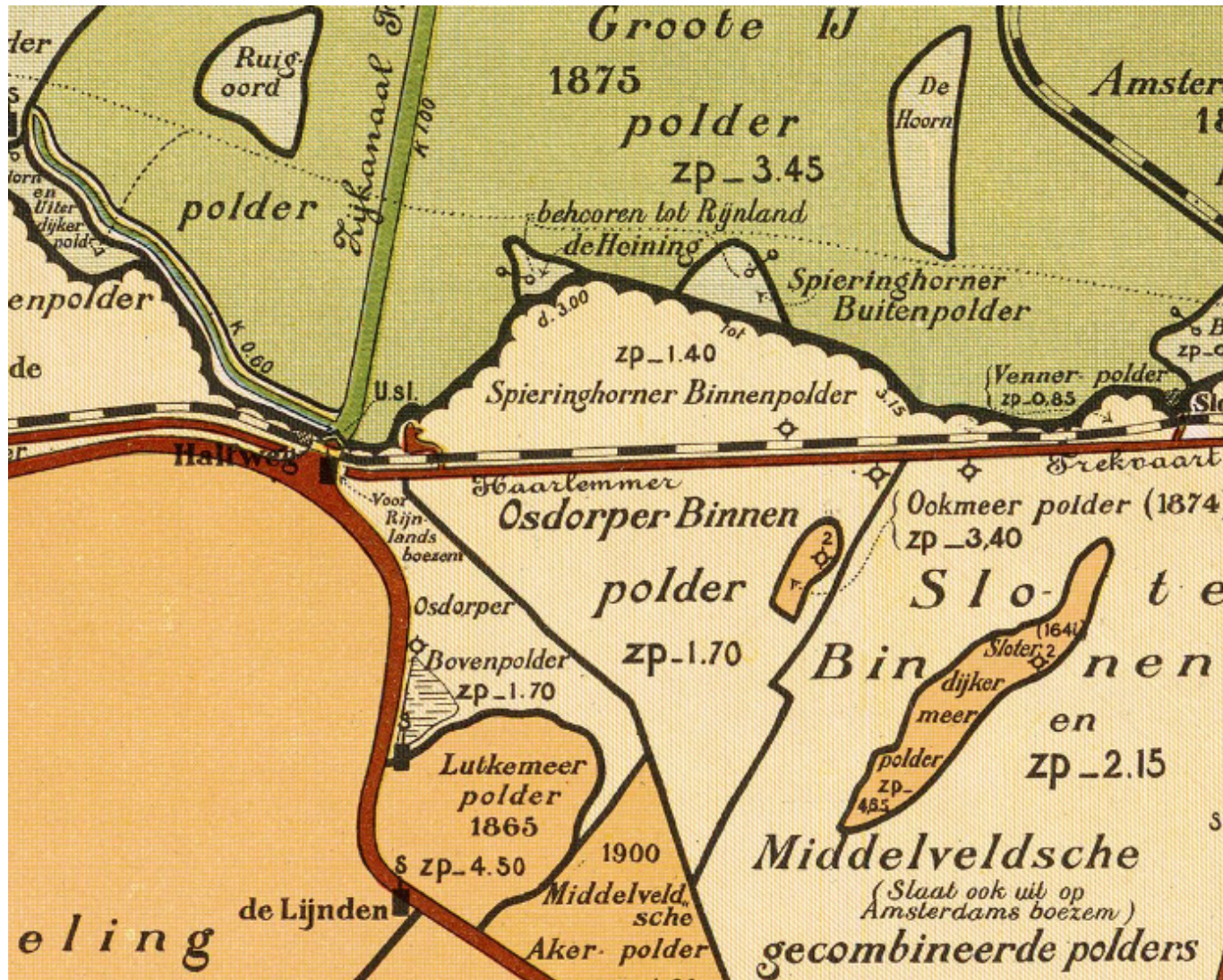

1745

Lijnden, natte verveners werden droge verveners – Joop Baars, 9 november.

De situatie rond 1900

Lijnden, natte verveners werden droge verveners – Joop Baars, 9 november.

De huidige situatie

Lijnden, natte verveners werden droge verveners – Joop Baars, 9 november.

Natverveners werden droogverveners

- ☐ Bij Lijnden kwam na de drooglegging een heel stuk veen droog te liggen
- ☐ "Lijndenaren" konden zo als droogvervener hun brood verdienen
- ☐ Men trok van veenderij naar veenderij, meestal met de veenbaas mee
- ☐ Men woonde vaak in woonboten, dat was makkelijk verhuizen

Maar ook aan de overkant kwam werk:

1. Het Lutkemeer werd in 1865 drooggelegd
2. De Middelveldsche Akerpolder werd tussen 1874 en 1896 uitgeveend en drooggemalen door de Akermolen.
In 1892 werd het veen per schip naar de Rahder-turffabriek in Drenthe vervoerd.
Daar werd het geperst en gedroogd en bleek het van uitstekende kwaliteit te zijn.
3. De Osdorper Bovenpolder werd uitgeveend tussen 1900 en 1920

Eerste gebouwen in Lijnden

Lijnden zou de hoofdplaats van het noorden van de Haarlemmermeer worden

- ☐ In 1860 kwam daar de eerste R.K.-kerk van de Haarlemmermeer
- ☐ In 1860 kwam in Lijnden de Openbare Lagere School 1
- ☐ In 1911 een R.K.- Lagere School

Eerste gebouwen in Lijnden

Lijnden zou de hoofdplaats van het noorden van de Haarlemmermeer worden

- ❑ Het had al het stoomgemaal Lijnden
- ❑ Het kreeg later een evangelisatielokaal (latere N.H.-kerk)

Lijnden vervulde een streekfunctie

Er was een
lintbebouwing langs:

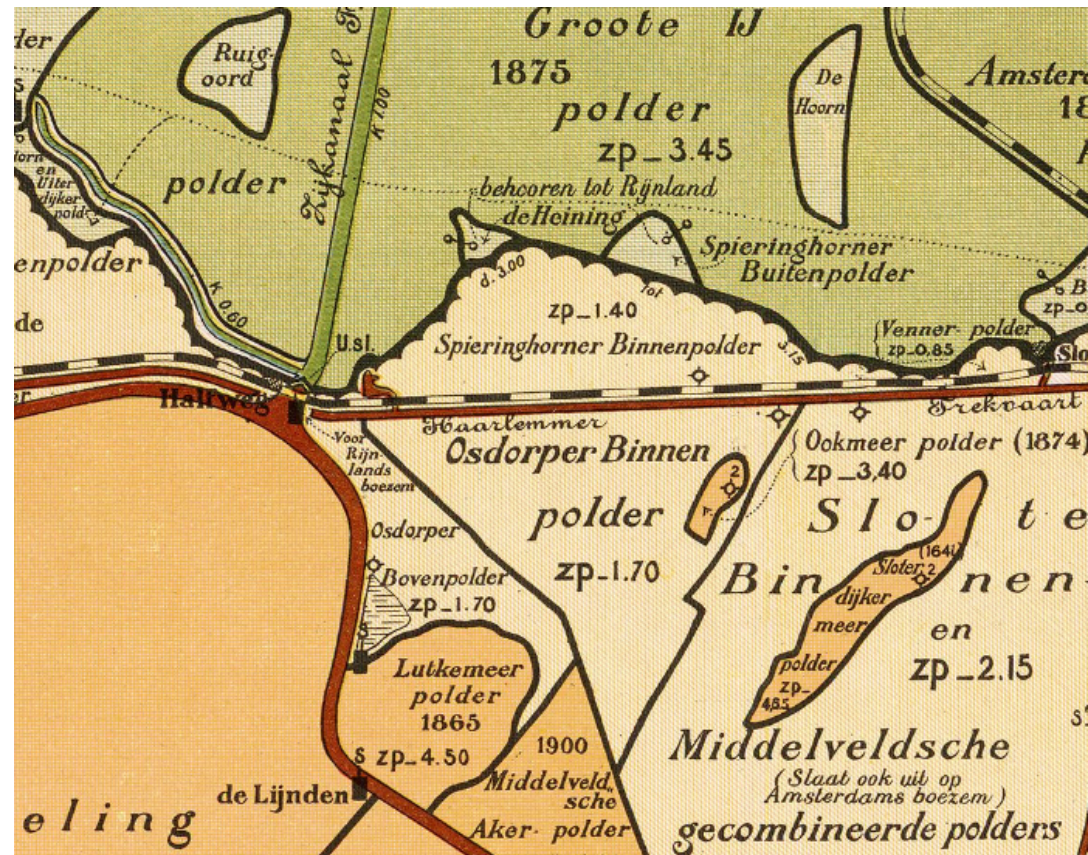
- Hoofdvaart -oost
- Hoofdvaart- west
- Akerdijk
- Lijnderdijk
- Schipholweg

Beroepen:

- Polderwerkers (in de polderhuizen naast het gemaal)
- Verveners
- Tuinders, waarvoor de noordkant zeer geschikt was, het sloot ook eigenlijk aan bij het tuindersgebied van Amsterdam
- Kleine zelfstandigen
- Landbouwers
- Landarbeiders
- Rond het gemaal de machinisten, stokers en smeerjongens
- Immigranten vanuit Amsterdam

Waarom werd het lelijke eendje niet de mooie zwaan?

- Het oude Osdorp raakte in verval
- Kerk en school van Osdorp werden verplaatst naar Sloten en Halfweg
- Er was geen behoefte aan een brugverbinding
- Zwanenburg kreeg een brugverbinding met Halfweg en Amsterdam
- Badhoevebuurt kreeg een verbinding met Sloten en dus Amsterdam
- Vijfhuizen kreeg een eigen R.K.-kerk en school
- Zo gingen eigenlijk alleen nog maar de pensionado's vanuit Amsterdam naar Lijnden. De forensen gaven de voorkeur aan Badhoevedorp
- Lijnden raakte uit

Vragen?